

MAGYAR

trendfigyelő

2007. október

Készítette a Magyar Gazdaságfejlesztési Intézet
munkacsoportja- mgfi

A kutatást vezette és szerkesztette:

Matolcsy György

2007.október

Tartalom

MAGYAR TRENDFIGYELŐ	5
1. 2003 óta tart a magyar gazdaság térségi térvesztése	5
2. A humán erőforrás csapdája: az idő nem nekünk dolgozik	8
3. Közép-európai tőke-csapda: itt sem nekünk dolgozik az idő... ..	10
4. Lehetőség lenne a magyar tőke- és profitmérleg hiányának mérséklésére	12
5. A kis- és közepes méretű német cégek megkezdték a hazatelepülést.....	14
6. Térségi adócsökkentési verseny: Magyarország kiesett	15
7. A széles sávú internet-hozzáférés, mint életszínvonal mutató	17
8. A magas saját tulajdon ellenére alacsony a magyar ingatlanfedezeti jelzálogkölcson állomány	18
9. A háztartások hitelei hét év alatt a GDP tizedéről egyharmadára ugrottak.....	20
10. A szlovák kormány módosítja a magán egészségbiztosítók működési feltételeit ...	21

MAGYAR TRENDFIGYELŐ

Trend-elemzésünk a magyar gazdaság lényeges és érdekes összefüggéseit vizsgálja azzal a céllal, hogy a napi mozgások mögött észrevegyük a rendszeresen ismétlődő és „csoportosan” előforduló változásokat. A szeptemberi magyar trendfigyelő főbb állításai:

Az októberi magyar trendfigyelő főbb állításai:

- 2003-ban tört meg a magyar felzárkózás trendje,
- Térségünk, benne Magyarország humán erőforrás csapdában van,
- Térségünk, benne Magyarország tőke- és profit csapdában van,
- A tőke- és profit csapdából ki lehet lépni,
- Kiestünk a régiós adóversenyből,
- Gyors maradhat a háztartások hitelfelvétele,
- A magas tulajdon ellenére alacsony a magyar GDP-arányos jelzálogkölcson állomány.

Trend

1. 2003 óta tart a magyar gazdaság térségi térvesztése

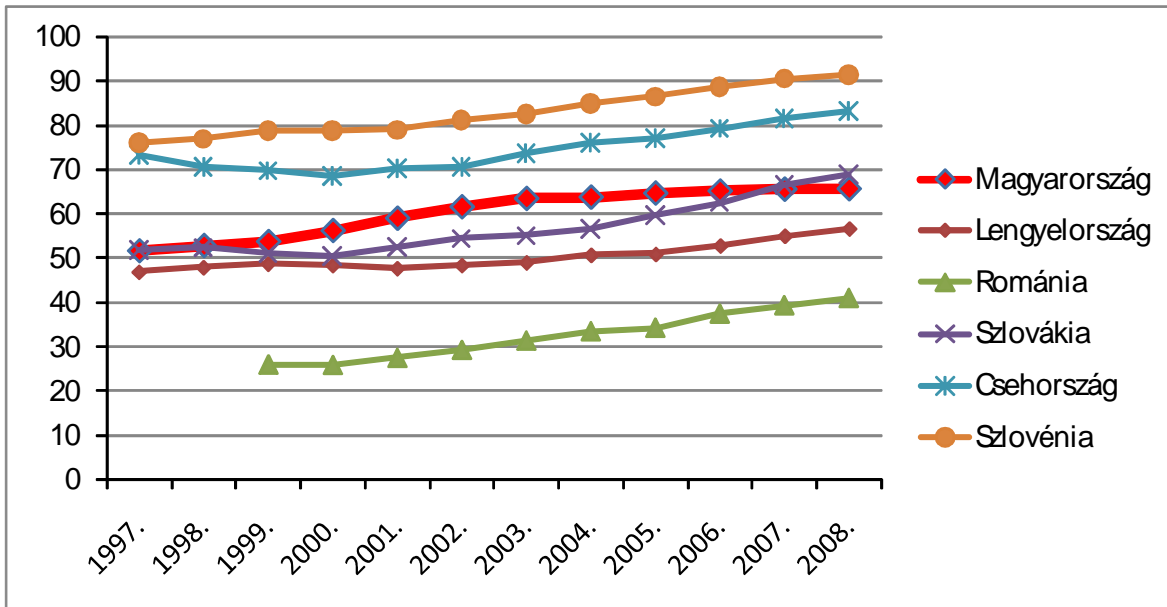
1997 és 2003 közepe között a magyar gazdaság az egy főre eső, vásárlóerő-paritáson számolt GDP terén jobban teljesített, mint a cseh, lengyel és a szlovák gazdaság, így az elsőhöz közeledett, míg másik két versenytársához képest növelte előnyét. 2003-ban mindhárom versenytársa gyorsabb fokozatra kapcsolott, míg a magyar gazdaság GDP növekedési trendje lassult. Ennek következménye, hogy 2003-tól a régiós versenytársak már előzik Magyarországot.

Háttér

A magyar gazdaság növekedése 1997-ben váltott gyorsabb fokozatra, miközben ebben az évben a cseh növekedési ütem csökkent, a szlovák stagnált, és csak a lengyel gazdaság nőtt a magyar ütemmel azonos sebességgel.

Régiós növekedési pályák

Egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson (EU-27= 100)

Forrás: Eurostat, mgfi

1.sz. ábra

1999-ben a magyar gazdasági növekedés még gyorsabb fokozatra kapcsol, a cseh növekedés magához tér, a szlovák a magyar ütemre kapcsol, míg a lengyel veszített sebességéből. Egészen 2003-ig a magyar gazdaság megőrizte növekedési sebességét, és három, régiós versenytársához képest jobban teljesített. Egyedül az észt gazdaság kapcsol 1999-ben még a magyar növekedési ütemnél is gyorsabb sebességre, majd 2004-ben még tovább erősített, így 2005-ben az észtek már lehagytak bennünket az egy főre eső GDP terén. Miután a csehek 2003 után is megtartották növekedési sebességüket, miközben a magyar gazdaság lassult, így 2003 és 2007 között jelentősen növelték előnyüket velünk szemben.

2007-ben a magyar gazdaság ott áll, ahol 2001-ben állt Csehország, ami az EU25 fejlettségi szintjének 65%, miközben hat év alatt Csehország már az EU25 80%-ra ugrott fel!

Szlovákia 2000-ben kapcsolt új sebességre, tehát jóval a szlovák adóreform előtt, de a 2004-es adóreform következtében tovább gyorsult a gazdaság növekedése. Magyarország 2003-tól lassult, miközben Szlovákia 2004-től jelentősen gyorsult, ennek következtében Szlovákia 2007 végére várhatóan beéri Magyarországot az egy főre eső GDP terén. Ez történelmi tett lesz Szlovákia részéről, mert az ország történelme során még soha nem volt gazdagabb, mint déli szomszédja. Míg 1995-ben Szlovákia még az EU25 egy főre eső GDP szintjének 45%-t érte el, addig 2007 végére már 65%-t. Ezzel 12 év alatt 20%-t hozott az EU átlaghoz képest, ami majdnem évi 2%-os közeledést jelent az EU átlagos fejlettségi szintjéhez. Ez valóban történelmi bravúr!

Ezzel szemben Magyarország az 1995-ös EU25 szintjéhez mért mintegy 50%-os fejlettségi szintjét 2007 végére 65%-ra emelte, ami szintén szép teljesítmény, mert 12 év alatt 15%-os utolérést jelent, de elmarad a szlovák teljesítménytől. A magyar közeledés egyharmada esett az 1997-2000 közötti 4 évre, további egyharmada a 2001-2002 közötti két évre, míg a közeledés harmadik harmada a 2003-2007 közötti 5 évre. Az EU25 átlagos fejlettségi szintjéhez tehát leggyorsabban a 2001-2002 közötti két évben közeledett Magyarország, s ha ezt az utolérési sebességet képes lett volna fenntartani, akkor 2020 körül elérhette volna az EU25 akkori átlagos fejlettségi szintjét. Szlovákiának –a mai sebesség fenntartása esetén- reális esélye van arra, hogy 2020 körül elérje ezt a szintet, miközben Magyarország már kiesett ebből a versenyből.

Lengyelország 2003 után kapcsolt új sebességre, növekedési üteme lényegesen meghaladja a magyar növekedés ütemét, és a 2003-2007 közötti 5 évben várhatóan majdnem 10%-kal, tehát évi 2%-kal közelíti az EU-25 átlagát.

Következtetés

Magyarország 2003-tól tért le arról a gyors gazdasági felzárkózást ígérő pályáról, ami már 1997-ben elindult, és amelyen 2001-2002-ben kapcsolt magasabb fokozatra. Ez egyértelműen a 2002-es évben végrehajtott negatív következményekkel járó hibás gazdaságpolitikai fordulatnak a következménye, ami a kormányváltás utáni első osztogatási döntésekkel indult, és egészen a 2006-os választásokig tartott.

Trend

2. A humán erőforrás csapdája: az idő nem nekünk dolgozik...

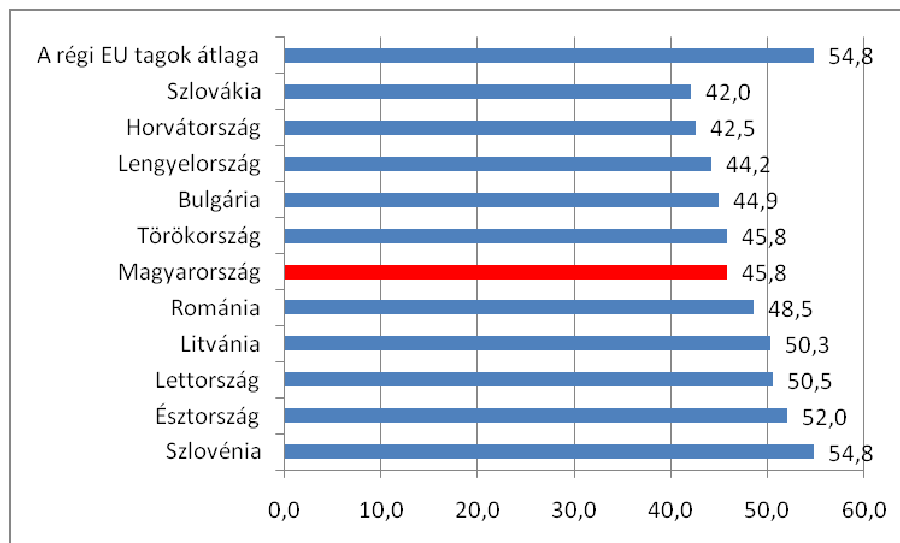
Egy friss EU felmérés szerint a közép-európai régió egészének gazdasági felzárkózását veszélyezteti a rendelkezésre álló humán erőforrások alacsony kihasználtsága. A következő harminc évben jelentősen csökken és öregszik a népesség, így esik a foglalkoztatottak száma: humán erőforrás csapda alakul ki Közép-Európában.

Háttér

Térségünkben a gazdasági fejlettséggel arányosan alakul a humán erőforrás kihasználtsága, tehát a fejlettebb országok jobban használják emberi erőforrásaikat, de mivel jobban használják, fejlettebb is. Ezt jelzi egy friss európai felmérés:

Ennél is nagyobb a baj, mert a következő harminc évre adott foglalkoztatási előrejelzés szerint régióinkban jelentősen, hetedével-hatodával csökken a foglalkoztatottak száma, ami önmagában is megakadályozhatja a sikeres gazdasági felzárkózást. A tanulmány által adott prognózist mutatja be a 2. ábra:

*A rendelkezésre álló potenciális humántőke kihasználtsága,
(százalékban, 2006)*

Forrás:VG, mgfi

2. sz.ábra

Bár Európa, ezen belül az Európai Unió egésze hasonló bajjal küzd, mégis az EU15 következő harminc évre várt foglalkoztatási csökkenése 10% alatt marad, míg a közép-európai régió esetében ez 15% körül alakul. Ez négy forrásból ered: csökken a népesség, előregszik a népesség és így csökken a munkavállalók száma, a régiós munkaerő egy része az EU fejlett régióiba áramlik munkavállalási céllal, és reálisan nem számolhatunk jelentős munkaképes korú bevándorlóval.

A tanulmány először mondja ki azt a véleményt, amely szerint a régió, ezen belül Magyarország európai uniós felzárkózásának nem a tőke, piac, vagy a fejlett technológia területén lépnek fel korlátai, hanem döntően a szűkülő emberi erőforrások állíthatnak gátat egy sikeres felzárkózás elé.

Következtetés

Ha a humán erőforrások területén lépnek fel korlátok a gazdasági utolérés elé, akkor ezt a maitól alapvetően különböző politikával és gazdaságpolitikával lehet, kell elhárítani. A politikai és gazdaságpolitikai döntések új iránytűje nem a tőke, hanem a

munka, foglalkoztatás, társadalmi tőkefelhalmozás, egészségügy és oktatás kell, hogy legyen.

Trend

3. Közép-európai tőke-csapda: itt sem nekünk dolgozik az idő...

A négy közép-európai felzárkózó gazdaság (lengyel, cseh, magyar és szlovák) tőkemérlege jelentős deficitet mutat, mert a beáramló működő tőke állomány nagyságrendileg meghaladja a kiáramló tőke állományát. A tőkemérleg deficitjéből következik a profitmérleg hiánya, ami tartós és nagyarányú fizetési mérleg deficitet hoz létre. Ez folyamatosan szűkíti a gazdasági felzárkózás belső forrásait a régióban, ami függést alakít ki az új tőkebeáramlástól: így alakul ki a közép-európai tőke-csapda.

Háttér

2006-ban már mintegy 200 milliárd dollárt tett ki a négy közép-európai ország működő tőke állománya, amellyel szemben mintegy 30 milliárd dolláros tőkekiáramlás áll. A térségi tőkemérleget mutatja a 3. ábra.

Közép-európai tőkemérleg

(2006-os kumulált értéken millió \$-ban)

Ország	Tőke		Egyenleg
	Beáramlás	Kiáramlás	
Lengyelország	103 616	10 705	92 911
Csehország	77 460	5 058	72 402
Magyarország	81 760	12 693	69 067
Szlovákia	30 327	1 282	29 045
Együtt	293 163	29 738	263 425

Forrás: UNCTAD, mgfi

3.sz.ábra

A közép-európai országok tőkemérlege igen jelentős hiányt mutat, ennek következtében a profitmérleg is hasonló egyensúlytalanságot jelez. A hivatalos, profit

transzferre vonatkozó adatok nem adnak pontos képet a valóságos pénzügyi folyamatokról, mert a globális tőkebefektetők elszámoló áron, valamint más költségtényezőkön keresztül is jelentős profitot realizálnak közép-európai befektetéseiken. A magyar hivatalos és tapasztalati adatok összevetése azt mutatja, hogy a 10%-os hivatalosan elszámolt profitráta fele a valóságos nyereség szintnek, így a fizetési mérlegben megjelenő profittranszfer kétszeresével számolhatunk valójában. Ez a régió egészére érvényes arány lehet, mert a tőkebefektetők is jelentős mértékben az egész közép-európai térségben azonosak.

Ennek alapján 2006-ban a térség négy gazdaságában mintegy 40 milliárd dollár profit keletkezhetett a külföldi működő tőke befektetések után, amivel szemben mintegy 6 milliárd dollár nyereség áll a „kifektetett” tőkeberuházások után. Ezek jelentős része is nem hazai, hanem globális cégek más országban végrehajtott befektetése után képződött, tehát a régió belső profit-mérlege még tovább torzul.

Magyarország esetében mintegy 70 milliárd dollár a tőkebeáramlás és kiáramlás egyenlege, és mintegy 15 milliárd dollár lehet a prognosztizált profit transzfer, amelynek jelentős része új tőkebeáramlásként kerül elszámolásra. A térségi, becsült profit mérleget mutatja be a 4.ábra

*Közép-európai profitmérleg**

(2006. millió \$-ban)

Ország	Tőkemérleg egyenlege	Profitmérleg**
Lengyelország	92 911	-18 582
Csehország	72 402	-14 480
Magyarország	69 067	-13 813
Szlovákia	29 045	-5 809
Együtt	263 425	-52 685

Forrás: UNCTAD, mgfi

4.sz.ábra

*mgfi becslés 20% eszközarányos profit alapján

**az adott ország jövedelemmérlege szempontjából

Következtetés

A térség profit mérlege jelentős egyensúlytalanságot mutat, mert a beáramló és kiáramló tőke után képződő nyereség nagyságrendileg eltér egymástól. A térség megbomlott tőke- és profitmérlege tartós tendenciát jelez, mert mindkét esetben tartósan nő a különbség a külföldi és hazai tulajdonosok tőkeállománya és profit tömege között.

Trend

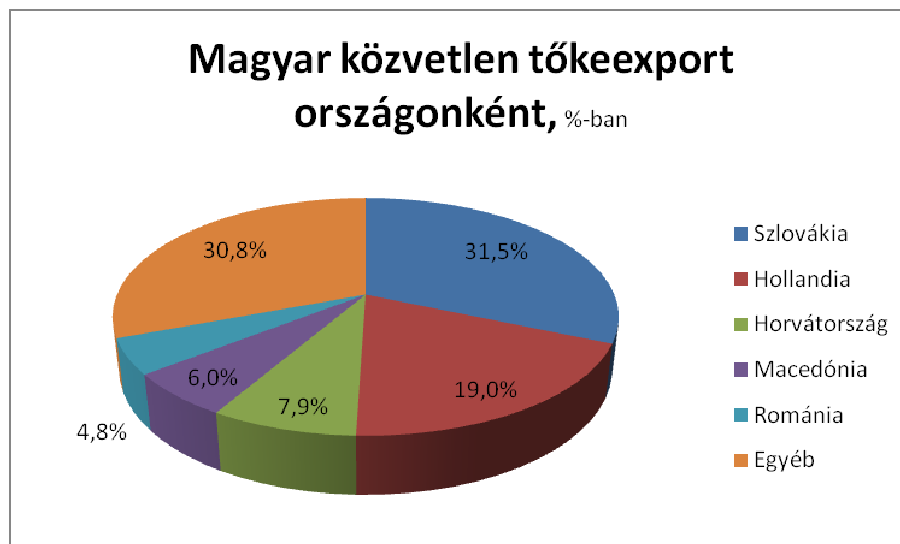
4. Lehetőség lenne a magyar tőke- és profitmérleg hiányának mérséklésére

A külföldre kihelyezett magyar közvetlen tőkebefektetések többségét 5 magyarországi cégcsoport jegyzi, amelyek körül kettő döntően hazai tulajdonban, míg három külföldi kizárólagos, illetve többségi tulajdonban áll. A magyar tőkekihelyezések mintegy 70% érkezett a Kárpát-medence és Balkán régiókba, ezen belül harmada ment Szlovákiába, ami jelzi, hogy a magyar cégek számára nyitva áll a térségi tőkebefektetések lehetősége.

Háttér

Az öt legnagyobb magyarországi tőke kihelyező cég csoportjában –TriGránit, MOL, Magyar Telekom, Danubius, OTP- is a külföldi tulajdonok vannak többségben, ezért nem elegendő a nagyok tőkekihelyezésére építeni a tőke- és profit mérleg kiegyensúlyozását célzó stratégiát, hanem abban az erős magyar tulajdonú közepes méretű vállalkozásoknak, sőt a sok kisvállalkozásoknak és magánbefektetőknek is jelentős szerepet érdemes adni.

Mi bizonyítja, hogy ez lehetséges? A magyar tőke kihelyezések országonként megoszlása, mert abban a szomszédos Szlovákia mintegy egyharmaddal részesedik, és ez egyszerre tükrözi a „nagyok és a kicsik” szlovákiai befektetéseit: mindkettőt döntően a szlovák adórendszer és az autóipari fellendülés motiválja. Az öt legnépszerűbb magyar befektetési ország:

Forrás: JVSZ, WIIW, mgfi

5.sz. ábra

A magyar gazdasági felzárkózás számára kedvezőtlen tőke- és profitmérleg kiegyensúlyozása nélkül nem hozható egyensúlyba a folyó fizetési mérleg, ami állandó nyomást jelent az államháztartási mérlegre, valamint a nemzeti valuta árfolyamára. A negatív tőke- és profitmérleg veszélyezteti a gazdasági felzárkózást, mert csapdaként működik: egyre több új közvetlen működő tőke befektetésre van szükség a fizetési mérleg elviselhető egyensúlytalanságának a fenntartására, ami után még magasabb lesz a profit transzfer, ami újból rontja a fizetési mérleget.

Ebből a csapdából történelmileg és a közgazdasági elmélet szerint két út vezet kifelé. Első esetben a hazai tulajdonú gazdasági szereplők hazai tőkebefektetései dinamikája tartósan és jelentősen meghaladja a külföldi tulajdonú szereplők hazai tőkebefektetései dinamikáját, így a negatív tőke- és profitmérleg csapdáját „kinövekedjük”: egyre kisebb lesz a külföldi befektetők részére fizetett profit GDP-hez viszonyított aránya. Második esetben a hazai tulajdonú üzleti szektor hosszú időn át lényegesen dinamikusabban növeli külföldi tőkebefektetéseit, mint a külföldiek magyarországi befektetéseiket, és így javul a tőke- és profitmérleg egyenlege.

Következtetés

Mindkét eszközt érdemes használni, mert hosszú időn át, évtizedekig is eltarthat a tőke- és profitmérleg kiegyensúlyozása. Egyik eszköz sem működik automatikusan, sőt a mai folyamatok fordított trendeket jeleznek: ezért van szükség gazdaságpolitikai fordulatra.

Trend

5. A kis- és közepes méretű német cégek megkezdték a hazatelepülést

A közép-európai térségbe áramlott mintegy 50 milliárd euró értékű német közvetlen befektetés nagyobbik részét német nagyvállalatok, kisebb részét kis-és közép vállalkozások teljesítették: ebben a körben megindult a cégek hazatelepülése.

Háttér

Mintegy két évtized alatt 50 milliárd euró nagyságrendben fektettek be német cégek a lengyel, cseh, szlovák, magyar és román gazdaságban. Magyarország volt a legnépszerűbb célpont: a térségbe érkezett német tőke mintegy harmada érkezett hozzánk. A német kis- és közepes méretű befektetők közül egyre többen döntenek úgy, hogy cégüket hazatelepítik Németországba: ez különösen a gépiparra érvényes új trend. A magyar befektetéseket végrehajtók körében még nem indult meg ez a tendencia, de több szomszédos országból már megkezdték a kivonulást a kisebb német tőkebefektetők. Az okok között az adminisztrációs nehézségek, a minőségi problémák, valamint a bérelőny elfogyása játszanak vezető szerepet. A német egységnyi bérköltségek 2000-2006 között 10%-kal nőttek, a térségi bérek 30-70%-kal nőttek: fogy a bérelőny.

Van még egy láthatatlan ok is: a német kormány új foglalkoztatási politikája. Az új német munkahelyek zöme alacsony bérű munkahely, ahogy az amerikai gazdaságban is, de a német kormány a munkaadók által fizetett alacsony béreket

kiegészíti a megélhetési minimumra. Ez egy sajátos munkabér támogatási konstrukciót jelent, ennek köszönhető a német munkanélküliségi ráta jelentős csökkenése, és részben ez áll a német cégek hazatelepülési hulláma mögött is.

Következtetés

A kis- és közepes méretű német cégek régióból Németországba való hazatelepülési hulláma azt mutatja, hogy a volt kelet-német tartományok versenyképessége erősebben javult 2000-2006 között, mint a régió versenyképessége.

Trend

6. Térségi adócsökkentési verseny: Magyarország kiesett

Lengyelországban olyan pártok kerülnek hatalomra, amelyek az egykulcsos adórendszer bevezetésével kampányoltak, illetve a választások után megerősítették ezen szándékukat. Ezzel a régióban gyakorlatilag Magyarország maradt az egyetlen olyan ország, amelyikben a személyi jövedelemadó "egykulcsosítása", illetve ennek megfelelően az szja, társasági adó és az áfa kulcsainak közelítése nem szerepel a tervekben.

Háttér

Egykulcsos adórendszerek					
	A bevezetés éve	Adókulcsok reform után		Adókulcsok reform előtt	
		SZJA	TA	SZJA	TA
Észtország	1994	26	26	16-33	35
Litvánia	1994	33	29	18-33	29
Lettország	1997	25	25	10-25	25
Oroszország	2001	13	37	12-30	35
Ukrajna	2004	13	25	10-40	30
Szlovákia	2004	19	19	10-38	25
Grúzia	2005	12	20	12-20	20
Románia	2005	16	16	18-40	25
Csehország*	2008	15	19**	12-32	24
Lengyelország***	2009	15	15	19-40	19

* tervezett ** 2010-ig fokozatosan *** tervezett *Forrás: Portfolio.hu-gyűjtés*

A *balti országok*_még a 90-es évek közepén vezették be az egykulcsos szja-t, és a szigorúbban értelmezett egykulcsos adórendszerhez is közelítettek, hiszen a társasági adókulcsokat is (közel) azonos szintre hozták.

Az *oroszek* egy átfogó adóreform keretében az évezred elején tették meg ugyanezt. Az adóellenőrzés jelentős szigorításával együtt meghozott intézkedéseket bevételi szempontból is igen sikeresnek ítélik a szakértők. A Laffer-hatás (az adókulcs-csökkenés az adóbevétel emelkedését váltja ki), kérdéses, de az adóbevételi többlet tény.

Szlovákia és Románia 2004-2005-ben lépett hasonló, a parlament által már elfogadott adóreform szerint pedig a *csehek*_2008-tól követik őket (itt a folyamat a társasági adókulcs esetében 2010-ig is eltart).

Most jönnek a *lengyelek*, Az egyetlen kérdés szempontunkból az, hogy a PSL mennyire áll ellent a nagyobb koalíciós partner egykulcsos törekvéseinek, a parasztpárt ugyanis korábban nyilatkozott már úgy, hogy nem ért egyet a flat-tax rendszerrel.

A lengyel szja-t jelenleg a magas adókulcsok és a bonyolultság jellemzi. A legmagasabb adókulcs 40 százalékos, igaz, viszonylag magas jövedelemnél lép be, hiszen Magyarországon ennek egyharmada után már 36 százalék adót fizetünk. Lengyelországban - német mintára - a "splitting" módszert alkalmazzák, vagyis a házastársak külön és együtt is adózhatnak, az utóbbi esetben együttes jövedelmük kettéosztásával. Bizonyos tételek levonhatók az adóból, ezek közül az egyik legfontosabb az építési terület vételára és a házépítés költségei. A személyi jövedelemadóról szóló törvény közel hatvan esetben ad mentességet és számos, az adóalapból, illetve az adóból levonható kedvezményt tartalmaz - írja az adózóna.hu.

Áfa-kulcsból jelenleg négy is van, ezek egységesítése összességében adóemelés jelentene, hiszen a 0, 3, 7 és 22 százalékos kulcsok összességében 15 százaléknál kisebb effektív adókulcsot adnak, különösen a szegényebbek körében. Ez egyébként szinte minden országban így történt, ahol az áfa-kulcsok számát egyre csökkentették.

Az egykulcsos adó népszerűségét elsősorban az így kialakuló egyszerűbb adórendszer okozza, bár igazából a kulcsok számának minimalizálása inkább az egyszerűsítés "marketingeleme".

Az adórendszer bonyolultsága nem a kulcsok számától, hanem a különleges szabályok (kedvezmények, mentességek, speciális elszámolások, adóalap meghatározás stb.) mennyiségétől függ. Igaz, a régióban ezek hatékony visszanyesése még sehol sem tudott máshogyan végbemenni, csak az egykulcsos adórendszeren keresztül.

Következtetés

Az egykulcsos adó népszerűsége töretlen, és ha a lengyelek is a bevezetése mellett döntenek, akkor a térségben rajtunk kívül nem marad más ország, ahol klasszikus progresszív adótábla alapján határozza meg az állam az szja-fizetési kötelezettséget.

Trend

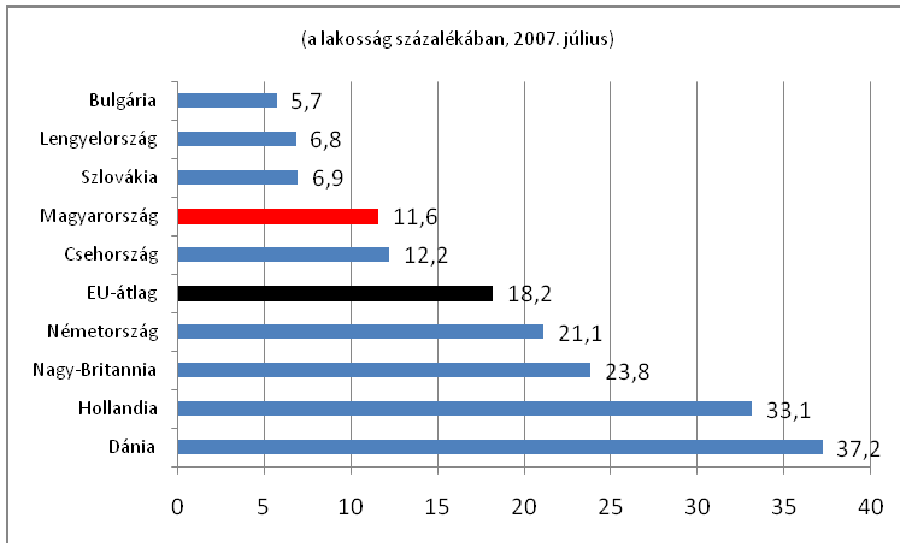
7. A széles sávú internet-hozzáférés, mint életszínvonal mutató

A globális információs gazdaság korában az internet használata új fejlettségi mutatóként működik. Az egy főre eső GDP és egy főre eső fogyasztás fejlettségi mutatóival igen szoros összefüggést mutat a széles sávú internet hozzáférők népességen belüli aránya. Az összefüggés valószínűleg fordítva is fennáll: minél magasabb az életszínvonal, annál többen használnak internetet, de minél többen használják információ szerzésre, annál gyorsabban emelkednek a fejlettségi mutatók.

Háttér

Magyarország az EU27 átlagos fejlettségének mintegy 65%-t éri el egy főre eső GDP szerint, és lényegében azonos mértékű a lemaradása az EU átlagtól az internet használatában is. Ezt mutatja a 7.sz. táblázat.

Széles sávú Internet-hozzáférés

Forrás: *Európai Bizottság, mgfi*

7.sz.ábra

A többi EU tagállamnál Szlovákia esetében mutatkozik jelentős eltérés a GDP és az internet mutató között, ami pontosan tükrözi az életszínvonal mutató és GDP közötti ütemkésést. A fejlett EU országokban a versenyképességi rangsorokban elfoglalt helyezésekkel is szorosan összefügg a lakosság internet használati aránya.

Trend

8. A magas saját tulajdon ellenére alacsony a magyar ingatlanfedezeti jelzálogkölcsön állomány

Magyarországon a GDP 10% körüli szintre nőtt az ingatlanfedezet mellett nyújtott jelzálogkölcsönök állománya, de ez nemzetközi összehasonlításban még igen alacsony szint, tehát további gyors növekedésre lehet számítani.

Háttér

Az OECD országok három csoportja alakult ki a GDP-arányos jelzálogkölcson szintek területén. Az első csoportban a GDP 50%-t meghaladja a jelzálogkölcsonök állománya, mert a családok döntően saját tulajdonú otthonban élnek, és ezek megvásárlására, valamint felújítására vesznek fel jelentős kölcsönöket, amelyeket a pénzintézetek jelzáloggal biztosítanak. Ebben a csoportban a lakóingatlanokba, illetve üzleti célú ingatlanokba történő befektetés gyakori, ez is növeli a jelzálogkölcsonök állományát. A hazai befektetők mellett jelentős a külföldiek ingatlan beruházása is: ez tovább emeli a kölcsönállományt. E csoportba tartozik Svájc, Dánia, Nagy-Britannia, USA, Hollandia, Írország és Spanyolország.

A második csoportban magas az állami, önkormányzati otthonok aránya, így a magas életszínvonal ellenére az első csoporthoz képest alacsonyabb a felvett jelzálogkölcson állomány. Ebben a csoportban a GDP 20-50% a jelzálogkölcsonök állománya. E csoportba tartozik Németország, Svédország, Belgium, Franciaország, Görögország és Olaszország.

A harmadik csoportot a felzárkózó közép- és kelet-európai országok alkotják, ahol még alacsony a GDP-arányos jelzálogkölcson állomány, de magas a saját tulajdon aránya. Csehország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia e csoport tagjai, ahol 10% körüli a jelzálogkölcson állomány GDP-arányos szintje.

Következtetés

A következő években további gyors bővülést várhatunk a magyar jelzálogkölcson piacon,, mert nemzetközi összehasonlításban a magas saját ingatlan tulajdon ellenére alacsony a kölcsönök GDP-arányos szintje.

Trend

9. A háztartások hitelei hét év alatt a GDP tizedéről egyharmadára ugrottak

Gyorsan felfutottak a magyar háztartások forint és deviza hitelei az elmúlt 7 évben: a GDP tizedéről egyharmadára, és 2007 közepén már a deviza hitelek állománya meghaladta a forint hitel állományt.

Háttér

2000 és 2007 között nagyon gyors volt a háztartások hitelfelvétele, amely először a támogatott lakáshitelek felfutásával indult, majd a nem támogatott deviza lakáshitelek állománya robbant, és párhuzamosan igen dinamikusan nőtt a gépkocsi vásárlásra felvett hitelek állománya is.

2000-ben még 1000 milliárd forint alatt volt a háztartások teljes hitelállománya, 2002-ben már meghaladta a 2000 milliárd forintot, és 2006 végére átlépte a 6000 milliárd forintos határt: 2007-ben a dinamika tovább tart. 2007-ben a kormányzati megszorító politika következtében már az elért életszínvonal tartására vesznek fel jelentős hiteleket a háztartások, ezért nem fékeződött le a hitelek korábbi bővülési üteme.

Következtetés

A magyar háztartások mind bővülő jövedelmek, mind a megszorító kormányzati politika miatt szűkülő jövedelmek mellett folytatják a dinamikus eladósodást: előbbi esetében a lehetőségek, utóbbinál a kényszer motivál erre.

Trend

10. A szlovák kormány módosítja a magán egészségbiztosítók működési feltételeit

Szlovákiában a korábbi kormány döntése szerint magán egészségbiztosítók működnek, amelyek működési feltételeit az új kormány jelentősen módosítja.

Háttér

A korábbi szabályozás szerint nem volt lehetőség arra, hogy az egyes egészségbiztosítók ügyfelei egyik biztosítótól átlépjenek egy másik, jobban működő biztosítóba. Ez sérti a verseny elvét, ezért a szlovák kormány most félévvel megnyitja az átlépés lehetőségét a magán egészségpénztári tagoknak.

Hasonló furcsa szabály volt, hogy a magán egészségbiztosítók nyereségüket szabadon használhatták fel, azt nem voltak kötelesek visszaforgatni a szlovák egészségügyi rendszerbe. A kormány döntése szerint a jövőben ez kötelező lesz.

Következtetés

A szlovák magán egészségbiztosítási rendszer bevezetése egy sor olyan megkötést tartalmazott, amely sérti a verseny elvét és ellentétes volt a biztosítottak érdekével. Ezek egy részét most törli a szlovák kormány.